

Rijkswaterstaat
Ministerie van Infrastructuur en Milieu

Participatierapport

A7/N7 Zuidelijke Ringweg Groningen, fase 2

Colofon

Uitgegeven door	Projectbureau Aanpak Ring Zuid
Informatie	
Telefoon	
Fax	
Uitgevoerd door	
Opmaak	
Datum	29 september 2014
Status	Definitief
Versienummer	

Inhoud

Inleiding—7

1 Doel van de participatie—9

2 Doelgroepen—10

2.1 Bestuurlijke besluitvorming—10

2.2 Publieksparticipatie—10

3 Aanpak participatieproces—11

3.1 Besturingsmodel Aanpak Ring Zuid—11

3.2 Publieksparticipatie—13

4 Uitvoering—14

4.1 Organisatie van de communicatie—14

4.2 Formele spoor—15

4.3 Bijeenkomsten en gesprekken—16

4.4 Communicatiemiddelen—20

4.5 Expertteam Communicatie—25

5 Resultaat van het participatieproces—26

5.1 Vervolg proces—29

BIJLAGE 1 Gemeenteraad:collegebrieven, bijeenkomsten en vergaderingen—30

Bijlage 2 Provinciale Staten: collegebrieven, bijeenkomsten en vergaderingen—32

Bijlage 3 Platforms: bijeenkomsten en leden—33

Bijlage 4 Overzicht informatiebijeenkomsten—34

Bijlage 5 Overzicht bijeenkomsten werkgroepen—35

Bijlage 6 Overzicht aantal gesprekken—36

Bijlage 7 Gesprekken over de resultaten van het akoestisch onderzoek OTB/MER—37

Bijlage 8 Digitale nieuwsbrief—38

Bijlage 9 Persberichten—39

Bijlage 10 Expertteam—40

Inleiding

Aanpak Ring Zuid omvat alle plannen om de zuidelijke ringweg (A7/N7 en een deel van de A28) en de aanpalende gemeentelijke en provinciale wegen aan te pakken. Het is een project met een grote impact op de provincie en de stad. Verbetering van de bereikbaarheid staat hoog op de politieke agenda van het Rijk, de provincie en de gemeente en is een grote wens van het bedrijfsleven en de zorg- en onderwijsvoorzieningen in de stad. De Aanpak Ring Zuid is daarvoor cruciaal. De zuidelijke ringweg loopt dwars door het stedelijk gebied. Aanpassing ervan heeft daarom aanzienlijke gevolgen voor de omwonenden, zowel tijdens als na de uitvoering van de werkzaamheden. Behoud of zelfs verbetering van de leefbaarheid en de ruimtelijke kwaliteit is naast verbetering van de bereikbaarheid een van de hoofddoelstellingen van de Aanpak Ring Zuid. Ook het vergroten van de veiligheid is een essentieel onderdeel van de plannen.

Tegen deze achtergrond heeft de stuurgroep Aanpak Ring Zuid¹ vanaf het begin van de planstudiefase grote waarde gehecht aan het vroegtijdig, actief en zorgvuldig betrekken van het politieke bestuur, de omwonenden, het bedrijfsleven, de zorg- en onderwijsinstellingen en de weggebruikers. Het belang van vroege en ruime participatie van zowel mede-overheden en burgers wordt onderstreept door de Commissie Elverding in het rapport 'Sneller en Beter', dat gaat over de mogelijkheden van versnelling van besluitvorming over infrastructurele projecten. De stuurgroep heeft daarom aan het begin van de planstudiefase de opdracht aan de projectorganisatie Aanpak Ring Zuid gegeven om veel aandacht te schenken aan het bevorderen van participatie van en het voeren van een open dialoog met de verschillende doelgroepen van het project.

Doel van het rapport

In deze notitie rapporteert de stuurgroep over dit participatieproces, om inzicht te geven over de aanpak en de inzet die hierop is gepleegd en vast te stellen wat er in dit kader is ondernomen. Vanwege het grote belang dat het rijk, de provincie en de gemeente aan de participatie hechten en gezien de ervaringen die dit proces heeft opgeleverd, is voor deze uitvoerige verslaglegging gekozen.

Het participatieproces is een integrale aanpak van zowel de Rijksprocedure (het Tracébesluit Zuidelijke Ringweg Groningen, fase 2) als de daarmee nauw verbonden procedures betreffende de gemeentelijke inrichtingsplannen en de omgevingsvergunning Helperzoomtunnel. Ook de drie optimalisaties maken onderdeel uit van het participatieproces. Daarbij gaat het om de drie bestuurlijke wensen, die bij een financiële meevaller in de aanbesteding uitgevoerd zullen worden: de Esperanto fiets- en voetgangerstunnel, de volledige aansluiting Europaweg en het groene plus pakket. Dit participatierapport omvat daarmee het hele project Aanpak Ring Zuid. Participatie wordt in de breedte geïnterpreteerd: het betrekken van politiek, bestuur, omwonenden, bedrijfsleven, zorg- en onderwijsinstellingen en weggebruikers.

Leeswijzer

In hoofdstuk 1 staat het doel van de participatie in het project Aanpak Ring Zuid weergegeven. In hoofdstuk 2 komen de doelgroepen aan bod, zowel uit het spoor bestuurlijke besluitvorming als het spoor publieksparticipatie. In hoofdstuk 4 staat de aanpak van het participatieproces omschreven, ook weer opgesplitst in het bestuurlijke en het publieke proces. In hoofdstuk 4 komt de uitvoering aan de orde, met aandacht voor het formele spoor, de bijeenkomsten en gesprekken, de communicatiemiddelen die zijn ingezet en het Expertteam Communicatie, dat bestaat uit experts van andere grote infrastructurele projecten die Aanpak Ring Zuid hebben geadviseerd. In hoofdstuk 5 staat een aantal resultaten van het participatieproces genoemd en hoofdstuk 6 gaat kort in op het vervolg: de realisatiefase.

¹ In de stuurgroep Aanpak Ring Zuid zijn bestuurders van de drie betrokken partijen vertegenwoordigd: de hoofd ingenieur-directeur van RWS Noord-Nederland, twee gedeputeerden van de provincie Groningen en twee wethouders van de gemeente Groningen.

1 Doel van de participatie

Doel van participatie Aanpak Ring Zuid is om te komen tot een breed gedragen planuitwerking door:

- Adequaate, volledig en tijdig te informeren over het project, zowel inhoudelijk als procedureel.
- Een zo breed mogelijk spectrum van stakeholders tot stand brengen
- Wederzijds de open dialoog te bevorderen.
- Zoeken naar en vinden van oplossingen voor vragen en zorgen van betrokken partijen.
- Ingebrachte relevante opmerkingen en kansrijke ideeën te onderzoeken en zo mogelijk te verwerken in het plan.
- Correcte terugkoppeling naar betrokken partijen over wat er met hun vragen, suggesties en ideeën is gedaan.
- Invulling geven aan de formele inspraak die in dit traject wettelijk verplicht is.

Doelstellingen die in het verlengde hiervan liggen zijn:

- Opbouwen van vertrouwen en respect tussen de projectorganisatie en de betrokken partijen.
- Komen tot een beter plan.
- Komen tot een gefundeerde besluitvorming over het plan.

2 Doelgroepen

Het participatieproces voor Aanpak Ring Zuid kent verschillende doelgroepen. Deze doelgroepen zijn onderverdeeld naar twee sporen:

- Het spoor 'bestuurlijke besluitvorming', gericht op bestuurders en politici.
- Het spoor 'publieksparticipatie', gericht op bewoners, bedrijven, zorg- en onderwijsinstellingen, weggebruikers en de media.

2.1 Bestuurlijke besluitvorming

Binnen het spoor bestuurlijke besluitvorming zijn de volgende doelgroepen onderscheiden:

- Verantwoordelijk bestuurders bij Rijkswaterstaat, provincie en gemeente (Stuurgroep Aanpak Ring Zuid).
- Ambtelijk apparaat Rijkswaterstaat en Directoraat-generaal Bereikbaarheid, provincie en gemeente.
- College van B&W.
- College van GS.
- Gemeenteraad, in het bijzonder de Raadscommissie Beheer en Verkeer.
- Provinciale Staten, in het bijzonder de Statencommissie Mobiliteit en Energie.

2.2 Publieksparticipatie

De doelgroepen in het spoor publieksparticipatie zijn bepaald aan de hand van een stakeholdersanalyse. Daarbij is in kaart gebracht welke vragen en zorgen leven in de omgeving van het project en bij wie. Er is geanalyseerd welke vraagstukken er zijn (issues), welke organisaties en personen hierbij betrokken zijn en het maatschappelijke politieke debat erover (stakeholders). De stakeholdersanalyse is gedurende de planstudiefase een dynamisch proces, met regelmatige updates van stakeholders en issues.

De stakeholdersanalyse is opgedeeld in de volgende categorieën

- Bewonersorganisaties van de wijken in de omgeving van de zuidelijke ringweg.
- Individuele omwonenden en bewoners.
- Grote bedrijven en organisaties, zoals Gasunie, Martiniplaza, UMCG, Martini-ziekenhuis, FC Groningen, IKEA, EVO, TLN etc.
- Bedrijfsverenigingen, zoals VNO-NCW Noord, Vereniging Bedrijvenpark Zuid Oost (VBZO) en Groninger Cityclub etc.
- Verenigingen namens weggebruikers, zoals ANWB, Fietzersbond, etc. en vervoersorganisaties zoals het OV-Bureau.
- Groningen Bereikbaar.
- Woningcorporaties met bezit in de omgeving van de zuidelijke ringweg, zoals Patrimonium en Lefier, etc.
- Scholen in de omgeving van de zuidelijke ringweg.
- Milieuorganisaties.
- Bewoners specifieke gebieden die een relatie hebben met de inrichtingsplannen:
 - o Maaslaan en omgeving
 - o Vondellaan en omgeving
 - o Omgeving van het Zuiderplantsoen (of Sterrebos)
 - o Helpman, inclusief omgeving Helperzoomtunnel
- Media, zoals RTV Noord en het Dagblad van het Noorden.

3 Aanpak participatieproces

Het participatieproces heeft plaatsgevonden aan de hand van de volgende mijlpalen in de planstudiefase:

- Kennisgeving tot het opstellen van een Milieueffectrapport (MER): december 2010.
- Presentatie Voorlopig ontwerp: september 2011.
- Aanvullende kennisgeving: december 2011.
- Presentatie Aangepast ontwerp: juli 2012.
- Ontwerp-tracébesluit (OTB), MER en ontwerp-inrichtingsplannen (OIP's): september 2013.
- Presentatie voorstellen tot wijzigingen op het OTB-ontwerp en de ontwerp-inrichtingsplannen: juni 2014.

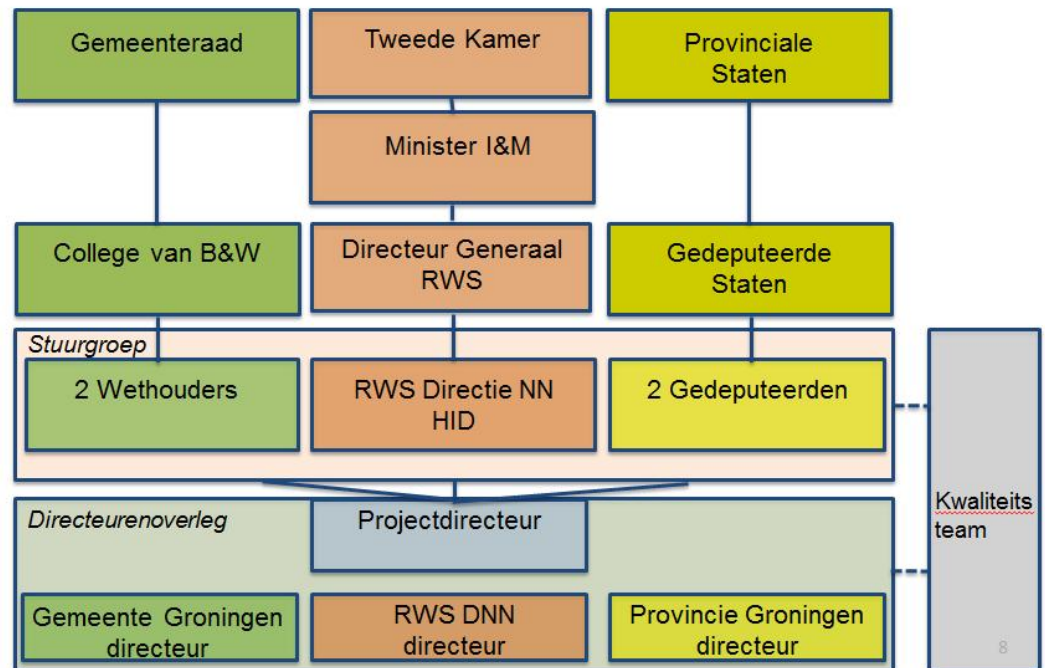
3.1 Besturingsmodel Aanpak Ring Zuid

In de aansturing van het project is vanaf het begin het betrekken van de ambtenaren en het bestuur van de drie partners ingebouwd.

De projectdirecteur geeft leiding aan de projectorganisatie Aanpak Ring Zuid. Daarin worden de besluiten integraal en in onderlinge samenhang voorbereid ten behoeve van het Tracébesluit Zuidelijke Ringweg Groningen, fase 2, de gemeentelijke inrichtingsplannen en de omgevingsvergunning Helperzoomtunnel.

Alle te nemen besluiten worden eerst besproken in het ambtelijke directeurenoverleg (DO) en vervolgens naar de stuurgroep geleid, die bestaat uit de hoofd ingenieur-directeur (HID) Rijkswaterstaat Noord Nederland, twee wethouders van de gemeente Groningen en twee gedeputeerden van de provincie Groningen.

Besluitvorming over het Tracébesluit gaat richting de minister van Infrastructuur & Milieu, besluitvorming over de regionale onderdelen van Aanpak Ring Zuid loopt via de stuurgroep naar het College van Burgemeester en Wethouders en naar het College van Gedeputeerde Staten.

Projectsturing Aanpak Ring Zuid

In het verlengde hiervan hebben de vertegenwoordigers van de provincie en de gemeente zelf de verantwoordelijkheid genomen hun colleges op de hoogte te houden en te betrekken bij het proces, onder andere door het geven van presentaties en bespreking van de voortgang in de collegevergaderingen.

De Gemeenteraad en Provinciale Staten zijn vanaf het begin van het proces zowel formeel als informeel meegenomen in de besluitvorming. Zij zijn naar aanleiding van mijlpalen formeel geïnformeerd over de stand van zaken door middel van collegebrieven, die vervolgens zijn besproken in resp. de raadscommissie Beheer en Verkeer en de Statencommissie Mobiliteit en Energie.

Daarnaast zijn de Gemeenteraad en Provinciale Staten regelmatig mondeling bijgepraat over de stand van zaken, waarbij gelegenheid was tot het stellen van vragen en gedachtenwisseling.

Zie bijlage 1 en 2 voor een overzicht van collegebrieven, bijeenkomsten en vergaderingen van de Gemeenteraad en Provinciale Staten.

3.2

Publieksparticipatie

Voor de aanpak van de publieksparticipatie is in maart 2011 een 'plan van aanpak Omgevingsmanagement en Communicatie' opgesteld, dat als basis heeft gediend en gedurende de uitvoering een aantal keer is geactualiseerd. Uitgangspunten zijn:

- *Strategisch omgevingsmanagement*: voeren van een open planproces, waarin belangstellende en belanghebbende organisaties en personen nauw worden betrokken bij de voorbereiding van bestuurlijke keuzes. Het bestuur houdt bij het maken van keuzes rekening met de belangen van zoveel mogelijk betrokkenen. Het streven is 'winst' te realiseren voor zoveel mogelijk betrokkenen en het 'verlies' voor betrokkenen zoveel mogelijk te beperken.
- *Omgevingsanalyse*: in kaart brengen welke vragen en zorgen er leven in de omgeving en bij wie, en belangstelling tonen voor deze vraagstukken.
- *Ruimte voor participatie*: goede en realistische ideeën, wensen, klachten, suggesties en zorgen moeten een plek krijgen in de plannen. Zichtbaar maken wat je doet met de inbreng van de omgeving en wat niet, en waarom niet.
- *Open dialoog*: goede en heldere communicatie, bereidheid over en weer te luisteren en zich te verplaatsen in de ander.
- *Geven van toegankelijke, zakelijke, juiste en tijdige informatie*.

4 Uitvoering

In dit hoofdstuk staat de organisatie van de communicatie omschreven en staan de activiteiten en de middelen weergegeven die in het kader van het participatietraject zijn ingezet.

4.1 **Organisatie van de communicatie**

Tijdens de planstudiefase is de uitvoering van de communicatie als volgt belegd in de projectorganisatie.

Bestuurlijke besluitvorming

Voor de voortgang van het project is het van essentieel belang om de bestuurders en de Raad en Staten op de goede momenten en volledig en duidelijk te informeren, en hen voldoende gelegenheid te bieden om te reageren. Bij Aanpak Ring Zuid is dit in de projectorganisatie geborgd met een Adviseur bestuurlijke informatievoorziening, die rechtstreeks onder de projectdirecteur functioneert.

Adviseur bestuurlijke informatievoorziening

Taken: schrijven notities ten behoeve van het bestuurlijk proces, voorbereiding van presentaties aan en overleg met bestuur en directie van betrokken partijen, voorbereiding van presentaties aan raad en staten, beantwoorden van vragen van raads- en statenfracties, schrijven van reactie- en zienswijzenrapporten, contact onderhouden met grote stakeholders, vervangen omgevingsmanager.

Publieksparticipatie

De taken in het kader van publieksparticipatie zijn in de projectorganisatie ondergebracht bij het team Omgevingsmanagement. Dit staat onder leiding van de Omgevingsmanager, die in het organisatieschema onder de verantwoordelijkheid van de projectdirecteur valt.

Omgevingsmanager

Taken: coördinatie, advies PT en Stuurgroep, woordvoering/persvoorlichting, communicatiestrategie, stakeholdersmanagement, eindredactie communicatiemiddelen.

Communicatieadviseur

Taken: beantwoording publieksvragen, organisatie platforms en informatiebijeenkomsten, uitzetten ontwikkeling communicatiemiddelen, webredactie, overige redactionele en organisatorische werkzaamheden.

In de aanloop naar de publicatie van het OTB is de formatie uitgebreid met:

Senior Communicatieadviseur

Taken: input leveren communicatiestrategie en onderliggende plannen, schrijven van en (eind)redactie communicatiemiddelen, organisatie grote publieksactiviteiten, coördinatie ontwikkeling communicatiemiddelen.

4.2

Formele spoor

Bij het opstellen van een Tracébesluit (TB) zijn een aantal wettelijk verplichte stappen nodig. Deze stappen zijn in het participatietraject vervlochten. Het gaat om de volgende momenten, waarop betrokkenen hun mening via een zienswijze of beroep hebben kunnen inbrengen:

- Kennisgeving: december 2010.
- Aanvullende kennisgeving: december 2011.
- OTB/MER: september 2013.
- TB: september 2014.

Publicatie Kennisgeving van de uitvoering van een milieueffectrapportage

Met de Kennisgeving wordt een ieder geïnformeerd over dit voornemen en in staat gesteld te reageren. Dit is een vormvrije inspraakprocedure. De keuze is gemaakt om de zienswijzen (94) samen te vatten en te voorzien van een bestuurlijke reactie in een zienswijzenrapport. De reactie maakt duidelijk in hoeverre en op welke wijze met zienswijzen rekening wordt gehouden bij de milieueffectrapportage en in het vervolg van de planuitwerking. Achterliggende gedachte bij deze keuze is dat ook andere belangstellenden en belanghebbenden kennis kunnen nemen van de ingediende zienswijzen en de gegeven reacties.

Aanvullende Kennisgeving

Vanwege een aanpassing van de projectgrens is een aanvullende Kennisgeving gepubliceerd. Ook in dit geval zijn de zienswijzen (7) samengevat en voorzien van een bestuurlijke reactie in een zienswijzenrapport (april 2012).

OTB/MER

Op het OTB/MER zijn 291 zienswijzen binnengekomen. De zienswijzen zijn samengevat en van een bestuurlijke reactie voorzien in een nota van antwoord. De nota van antwoord vormt een bijlage bij het Tracébesluit. In de reactie wordt aangegeven of en hoe de gemaakte opmerkingen in het TB zijn verwerkt. Parallel aan het OTB/MER zijn de gemeentelijke Ontwerp-inrichtingsplannen en de Ontwerp-omgevingsvergunning voor de Helperzoomtunnel ter inzage gelegd. Hierop zijn resp. 73 en 52 reacties ingediend. Ook deze zijn verwerkt in twee nota's van antwoord, die een bijlage vormen bij de definitieve inrichtingsplannen en de omgevingsvergunning.

TB

Na ondertekening van het Tracébesluit door de minister hebben belanghebbenden nog de mogelijkheid om in beroep te gaan bij de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State. Ook de uitleg en procedure van dit proces is bij Aanpak Ring Zuid onderdeel van het participatieproces.

Advertenties en toesturen zienswijzenrapport

De publicatie van alle procedures zijn openbaar gemaakt met een advertentie in de Staatscourant en het Dagblad van het Noorden. De advertentie over het OTB/MER en het TB in het Dagblad van het Noorden was gecombineerd met de bekendmaking van de publicatie van de ontwerp-inrichtingsplannen. De indieners van zienswijzen hebben bij de verschillende procedures het zienswijzenrapport/nota van antwoord thuis ontvangen. Daarnaast zijn de rapporten gepubliceerd op de website.

Informele inspraak

Naast het formele spoor is op twee andere momenten ook het publiek om een reactie gevraagd:

- Voorlopig ontwerp (september 2011): tijdens een informatiebijeenkomst en schriftelijk daarna (45 reacties). De vragen zijn samengevat en voorzien van een antwoord in een reactierapport, dat via de website is gepubliceerd.
- Helperzoomtunnel (november 2012): tijdens een informatiebijeenkomst en schriftelijk daarna (96 reacties). De vragen zijn samengevat en voorzien van een antwoord in een rapport 'beantwoording vragen- en reactieformulieren'.

4.3 Bijeenkomsten en gesprekken

Gemeenteraad en Provinciale Staten

De Gemeenteraad heeft op 8 oktober 2013 het OTB/MER besproken en daarbij 11 moties ingediend. Deze zijn door het college van B&W ingediend als zienswijze op het OTB/MER. Daarnaast heeft de Gemeenteraad op 25 juni 2014 de wijzigingen tussen het OTB en het TB besproken en daarbij 12 moties ingediend.

De Gemeenteraad heeft aanvullend op het formele spoor van collegebrieven en bespreking in de raadscommissie Beheer en Verkeer ervoor gekozen om in een serie van informele en besloten workshops geïnformeerd te worden en hun input te geven aan de verantwoordelijke wethouders. Daarnaast zijn vrijwel alle gemeentelijke raadsfracties afzonderlijk op eigen verzoek in het tweede kwartaal van 2013 op het projectbureau geweest voor een informatiesessie over de stand van zaken van het OTB/MER. Ook zijn er op diverse momenten schriftelijke vragen door politieke partijen gesteld, die de colleges uitgebreid hebben beantwoord.

Het college van GS heeft een zienswijze op het OTB/MER ingediend, die besproken is in de Statencommissie Mobiliteit en Energie op 16 september 2013. Verder hebben Provinciale Staten ervoor gekozen op een aantal momenten voorafgaand aan de formele Statencommissie in een presentatie door de projectdirecteur geïnformeerd te worden, waarbij uitgebreid mogelijkheid was tot het stellen van (technische) vragen.

Platforms

Om invulling te geven aan de open dialoog zijn in 2011 vier platforms in het leven geroepen: voor bewonersorganisaties, individuele bewoners/belangstellenden, weggebruikers en bedrijven. Tijdens de platformbijeenkomsten werden de vorderingen van de planontwikkeling toegelicht en werd aan de deelnemers gevraagd mee te denken over de verdere uitwerking. Ook is aan de platforms een gefundeerde mening gevraagd over de optimalisaties. In totaal zijn er 27 bijeenkomsten georganiseerd. De verslagen van deze bijeenkomsten zijn allemaal te vinden op www.aanpakringzuid.nl (Bibliotheek, Platformbijeenkomsten). Zie bijlage 3 voor een overzicht van de bijeenkomsten en de samenstelling van de platforms.

Publieksbijeenkomsten

De projectorganisatie heeft grote publieksbijeenkomsten georganiseerd rondom de volgende mijlpalen.

- *Milieueffectrapportage en de verdere planuitwerking*: op 25 januari 2011, ca. 400 bezoekers.
- *Voorlopig ontwerp*: op 27 september 2011. De ruim 400 bezoekers konden, na een plenaire presentatie, deelsessies bezoeken over vijf onderwerpen en hierover vragen stellen.
- *OTB/MER en ontwerp-inrichtingsplannen*: vier inloopmarkten op 9, 10, 18 en 19 september 2013. Tijdens de informatiemarkten was er onder meer een film over het project te zien, een maquette, 3D animaties van het wegontwerp, bolfoto's van belangrijke projectlocaties en grote panelen met informatie o.a. over het tracé, de inrichting, lucht, verkeer, geluid en de bouwfase. Bij alle panelen stonden projectmedewerkers met de expertise op het gebied van dat onderwerp. Verder konden bezoekers in een geluidssimulator de toekomstige situatie ervaren.

Tijdens de bijeenkomsten waren notulisten aanwezig om mensen die mondeling een zienswijze wilden indienen te faciliteren, om de drempel tot het indienen van een zienswijze te verlagen. Van deze mogelijkheid hebben zo'n 50 bezoekers gebruik gemaakt. De bijeenkomsten werden in totaal door ruim 800 mensen bezocht.

Notulisten om mondeling zienswijzen op te nemen

- *Voorgestelde wijzigingen op het OTB-ontwerp en de ontwerp-inrichtingsplannen*: twee inloopmarkten op 20 en 21 juni 2014. Tijdens de informatiemarkten waren opnieuw onder meer een film over het project te zien, een maquette, 3D animaties van het wegontwerp, bolfoto's van belangrijke projectlocaties en grote panelen met informatie o.a. over het tracé, de inrichting, lucht, verkeer, geluid en de bouwfase. Ook de geluidssimulator was weer aanwezig. De bijeenkomsten werden bezocht door ca. 200 mensen.

Belangstelling bij de informatiepanelen

Naast de grote publieksbijeenkomsten heeft de projectorganisatie bijeenkomsten georganiseerd gericht op bewoners van specifieke gebieden, die direct te maken krijgen met gevolgen van het project:

- Bewoners H.L. Wichersstraat.
- Bewoners Maaslaan en omgeving.
- Bewoners Vondellaan en omgeving.
- Omwonenden Sterrebos en omgeving (nieuwe Zuiderplantsoen).
- Bewoners Multatulistraat/Van Eedenstraat (Rivierenbuurt).
- Bewoners Laan van de Vrede.
- Bewoners Piccardthof/Buitenhof.
- Bewoners en scholen Helpman.

In straten waar woningcorporatie Patrimonium veel woningen bezit, werden de bijeenkomsten in samenwerking met Patrimonium georganiseerd.

Verder heeft de projectorganisatie een aantal keer op uitnodiging bij bijeenkomsten van andere partijen een toelichting gegeven en vragen beantwoord, namelijk bij avonden van bewoners van Helpman, de gemeente Haren en bewoners van de Buitenhof.

Verslagen van de bijeenkomsten die door Aanpak Ring Zuid zijn georganiseerd staan gepubliceerd op de website. In bijlage 4 staat een totaaloverzicht van de informatiebijeenkomsten weergegeven. Hierin zijn ook de bijeenkomsten opgenomen die door een andere partij zijn georganiseerd, maar waar de projectorganisatie op uitnodiging bij aanwezig was.

Werkgroepen

Voor de invulling van de gemeentelijke inrichtingsplannen is voor vier gebieden rond de ringweg een werkgroep in het leven geroepen. Deze werkgroepen bestaan uit zowel vertegenwoordigers van bewonersorganisaties als individuele geïnteresseerde bewoners die zich na een oproep op de grote gebiedsgerichte bijeenkomsten hebben aangemeld. De vier werkgroepen zijn afhankelijk van de ontwikkelingen op onregelmatige basis bij elkaar gekomen. In de werkgroepen werden de Ontwerp-inrichtingsplannen besproken en verder uitgewerkt. In totaal zijn er 20 werkgroepbijeenkomsten georganiseerd. Zie bijlage 5 voor een totaaloverzicht en het aantal leden per werkgroep.

Individuele gesprekken/presentaties

Naast de publieksbijeenkomsten, de platforms en de werkgroepen heeft de projectorganisatie veel tijd geïnvesteerd in persoonlijke gesprekken. Zo'n 15 grote bedrijven en instellingen zijn sinds 2011 regelmatig op directieniveau bezocht of uitgenodigd op het projectbureau of bij informatiemarkten. Ook zijn scholen, woningcorporaties, individuele ondernemers en bewoners geregeld op het projectbureau uitgenodigd om hun wensen en zorgen toe te lichten. Verder heeft de projectorganisatie regelmatig presentaties gegeven bij ondernemersverenigingen zoals VNO-NCW, Bouwend Nederland en VBZO. Zie bijlage 6 voor een overzicht van het aantal gesprekken.

Gesprekken over akoestisch onderzoek OTB/MER

Uit het OTB/MER bleek dat de nieuwe zuidelijke ringweg gevolgen heeft voor de geluidsbelasting in het plangebied. Over het geheel genomen neemt de geluidsbelasting af. Maar in het OTB/MER werd in zes kleinere gebieden wordt de streefwaarde bij ruim 120 woningen niet gehaald. In drie van deze gebieden wordt niet voldaan aan de streefwaarde binnen de Wet Geluidhinder. In de andere drie gebieden wordt niet aan de streefwaarde voldaan binnen de SWUNG. Naar aanleiding hiervan hebben de adressen een brief ontvangen met een toelichting en een uitnodiging voor een gesprek. Zie bijlage 7 voor een overzicht van deze gesprekken.

Gesprekken naar aanleiding van zienswijzen op het OTB/MER en de Ontwerp-inrichtingsplannen

Naar aanleiding van de ingediende zienswijzen op het OTB/MER en de Ontwerp-inrichtingsplannen heeft de projectorganisatie ongeveer zestig gesprekken gevoerd met indieners van zienswijzen. De gesprekken werden gevoerd om de indiener een nadere toelichting te laten geven en om de wijzigingen in de plannen op basis van de zienswijzen door te nemen. De gesprekken vonden plaats in de periode november 2013 – juni 2014.

4.4 Communicatiemiddelen

Website

Sinds het begin van de planuitwerking is er een website met uitgebreide projectinformatie: www.aanpakringzuid.nl. De website bevat een uitgebreide bibliotheek met alle relevante projectdocumenten sinds 2002. Bezoekers kunnen zich inschrijven voor een digitale nieuwsbrief of vragen stellen via info@aanpakringzuid.nl. De maandelijkse nieuwsbrief is tot aan de zomer van 2014 bijna dertig keer verschenen. Zie bijlage 8 voor meer informatie over de digitale nieuwsbrief.

Sinds de zomer van 2013 heeft de website van de projectorganisatie een veel interactiever karakter. Doel van de nieuwe website is om de buitenwereld naar binnen te halen en om een podium te bieden voor het debat over het project. Bezoekers kunnen op elk onderwerp en op elke pagina reageren en/of vragen stellen. Het projectbureau plaatst hier een antwoord onder, zichtbaar voor iedereen. Voor de zomer van 2014 hebben ongeveer 100 bezoekers van de website gereageerd. Ook publiceert het projectbureau interviews met voor- en tegenstanders van het project om zo de verschillende belangen zichtbaar te maken (45 in totaal). Deze nieuwe aanpak leidde structureel tot hogere bezoekersaantallen: van 3.800 bezoekers in 2012 (vanaf sept) tot bijna 16.000 in 2013 en 14.704 in de eerste helft van 2014. Naast de website biedt de projectorganisatie informatie aan via de kanalen Twitter, Youtube en Flickr.

The screenshot shows the homepage of the 'Aanpak Ring Zuid' website. At the top left is the logo, a stylized 'G' with a green arrow, and the text 'Aanpak Ring Zuid maakt Groningen klaar voor morgen'. To the right is a search bar with a 'Zoeken' button. Below the logo are social media icons for YouTube, Twitter, and Facebook. A navigation menu in orange contains links for Home, Nieuws, Plan, Beeld, Effecten, Organisatie, Aan het woord, Bibliotheek, and Contact. The main content area features five large images with labels: 'Vondellaan', 'Maaslaan', 'Zuiderplantsoen', 'Helpman', and 'Zuidelijke Ringweg'. Below this is a 'Nieuws' section with a list of news items, each with a date and a title. To the right of the news is a sign-up form for a newsletter with 'Afmelden' and 'Aanmelden' buttons. At the bottom right is a video player showing an interview with the hashtag #NIEUW# Aanpak Ring Zuid.

Homepage www.aanpakringzuid.nl

Twitter

Frank Menger
@FrankMenger

17u

@miketomale @RingZuid Nee hoor mits regulier gedaan prima. Maar @PS_Groningen en #raad050 volledig klem met #wurgcontract.

Frank Menger
@FrankMenger

17u

@miketomale @welt @RingZuid Wel hoor Rijkwaterstaat met een partij leugens om de lokale politiek volledig in de zak. #Calon #Blerker mede...

Mike Tomale
@miketomale

18u

@RingZuid dualisme....zullen we er niet over beginnen.. #rookgordijn
Uitvouwen

Zuidelijke Ringweg
@RingZuid

18u

@miketomale politiek/bestuur in #050 is zeer zwak, dualisme ontbreekt volledig. Omwonenden moeten het zelf maar regelen via de rechter
[meer op Twitter >](#)

Reacties

janpieter janse: Opmerkelijk de handige definitie van een monumentale boom en...

over [inventarisatie bomen](#)

Jan: Geachte, Waarom wordt er niet in gegaan op de stelling van ...

over [Professor P. Sauer: "Ondergrondse snelweg zoals in Maastricht is veel betere oplossing voor zuidelijke ringweg"](#)

Redactie: @Menno Mulder: Dank voor uw reactie. Wegens de vakantieperio...

over [Verkeersmanagement bevordert doorstroming tijdens werkzaamheden](#)

Redactie: @Rubens, Wegens de vakantieperiode kan het iets langer dure...

over [Helpman](#)

Menno Mulder: Wolfheze is wel erg ver weg. Hebben de wegverkeersleiders al...

over [Verkeersmanagement bevordert doorstroming tijdens werkzaamheden](#)

rubens: Ik begrijp dat het moeilijk is om rekening te houden met al ...

over [Helpman](#)

Luuk: @Geke Meijer: In de loop van 2013 zijn de P+R terreinen in H...

over [Krant Groningen Bereikbaar met katern over Aanpak Ring Zuid](#)

[lees reacties >](#)

Reacties op Twitter en artikelen op de homepage van de website weergegeven.

Kranten en nieuwsbrieven

Sinds 2011 zijn er drie huis-aan-huis kranten uitgebracht met informatie over Aanpak Ring Zuid, waarvan twee in de vorm van een special van de Groningen Bereikbaar krant.

KRANTEN			
2011	2012	2013	2014
Oktober 2011, eigen uitgave over het Voorlopig Ontwerp.	Geen.	September 2013, special Groningen Bereikbaar over het OTB/MER.	Juni 2014, special Groningen Bereikbaar over de wijzigingen in het ontwerp.

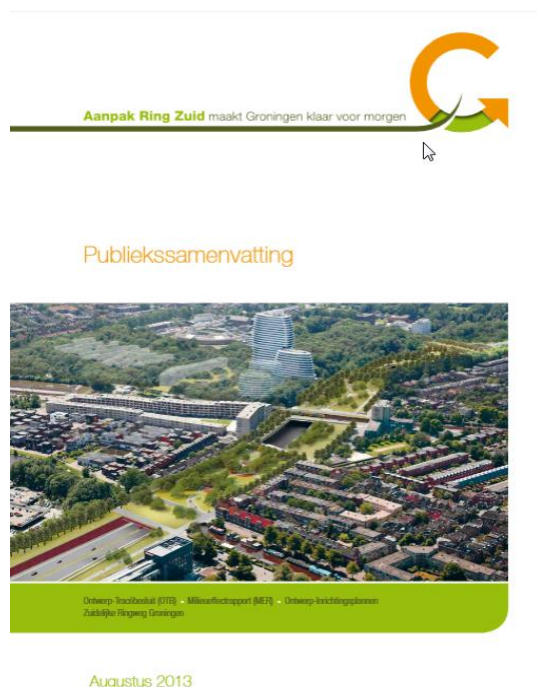
De kranten zijn in een oplage van 260.000 stuks verspreid in de stad Groningen en alle omliggende elf gemeenten in de Regio Groningen – Assen. In de wijken rond de zuidelijke ringweg zijn huis-aan-huis nieuwsbrieven verspreid over de inhoud van de ontwerp-inrichtingsplannen.

NIEUWSBRIEVEN	2013
<i>Helpman</i>	April Oktober
<i>Omgeving Zuiderplantsoen</i>	Juni
<i>Rivierenbuurt</i>	Juni
<i>De Wijert</i>	Juni

Zowel de kranten als de nieuwsbrieven zijn terug te vinden in de Bibliotheek van de website.

Publiekssamenvatting OTB/MER

Bij de publicatie van het OTB/MER is een publiekssamenvatting uitgegeven, waar in ruim 30 pagina's toelichting gegeven wordt op het ontwerp, de resultaten van de milieueffectrapportage en de inrichtingsplannen. De samenvatting is uitgedeeld op de verschillende informatie- en wijkbijeenkomsten tijdens de zienswijzenperiode. Daarnaast staat hij op de website, kan men een papieren versie opvragen en is hij verkrijgbaar bij het informatiecentrum op de Grote Markt in de stad Groningen.

Publiekssamenvatting op A3 formaat

Persberichten

Op tien momenten in het proces zijn er persberichten uitgebracht. Zie bijlage 9 voor een overzicht.

Maquette

Tijdens de planstudiefase is gebruik gemaakt van drie maquettes. De eerste maquette is gemaakt bij de presentatie van het Voorlopig Ontwerp in september 2011. Deze maquette was te zien bij de informatiebijeenkomst, heeft een tijd lang in de hal van de dienst ROEZ van de gemeente Groningen gestaan en was vervolgens op het projectbureau te bezichtigen. Bij de presentatie van het OTB-ontwerp in september 2013 is de maquette vervangen door een heel nieuw exemplaar, met alle wijzigingen in het ontwerp en ook de geluidsmaatregelen opgenomen. Op deze maquette is de mogelijkheid ingebouwd om met lichtjes routes van- en naar belangrijke bestemming op te laten lichten. Deze maquette is bij de presentatie van de wijzigingen OTB-TB in juni 2013 aangepast. Na publicatie van het OTB-MER heeft de maquette van het project een vaste standplaats gekregen bij het informatiecentrum op de Grote Markt in de stad Groningen, waar hij nog steeds te bezichtigen is.

Maquette OTB-ontwerp

Film

Bij de presentatie van het OTB/MER is een film gemaakt, waarin in ca. 18 minuten wordt uitgelegd wat er allemaal verandert ten gevolge van het project en waarom het project wordt uitgevoerd. Deze film is getoond op de informatiemarkten en was vervolgens te zien op de website. De film is 3.476 keer bekeken op de website. Bij de presentatie van de wijzigingen OTB-TB is er opnieuw een film gemaakt, met dezelfde doelstelling als de eerste. Deze film is zo gemaakt, dat hij ook in de realisatiefase te gebruiken blijft. Deze film is 754 keer op de website bekeken (aantal d.d. 13 augustus 2014).

Film Aanpak Ring Zuid

3D animaties van het wegontwerp

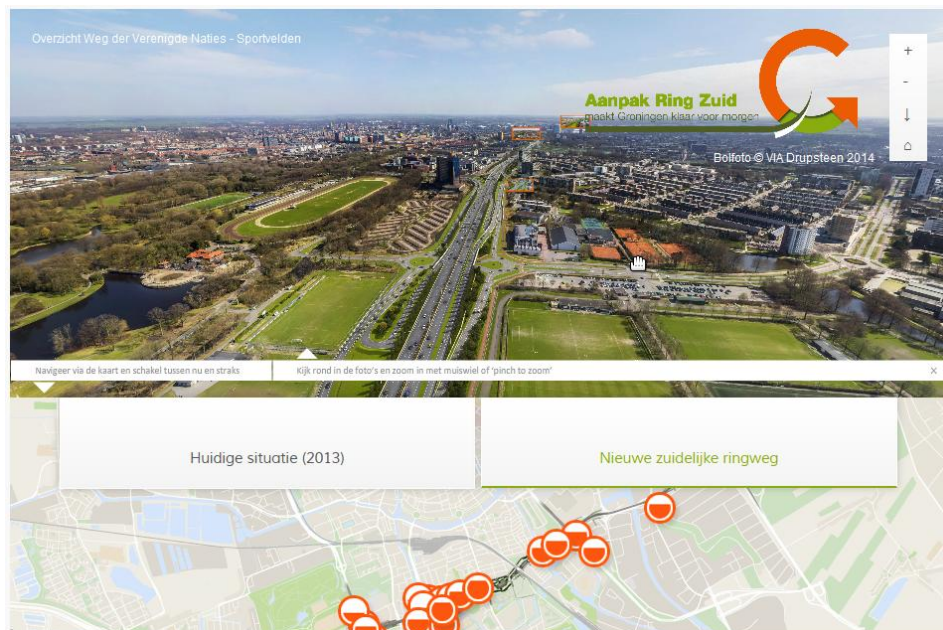
Zowel bij de presentatie van het OTB/MER als bij de presentatie van het gewijzigde TB-ontwerp zijn er 3D animaties van het wegontwerp ontwikkeld, die zijn gebruikt voor de informatiemarkten en de website. Met de animaties kan men vier routes 'rijden', waarbij men afwisselend de route van boven en vanuit het perspectief van de automobilist te zien krijgt.

3D animaties

Bolfoto's van belangrijke projectlocaties

Voor de presentatie van het OTB/MER zijn bolfoto's gemaakt van een groot aantal plekken in de omgeving van de zuidelijke ringweg. Dit zijn foto's die het beeld volledig in de rondte laten zien. Door te wisselen van de bolfoto's van de huidige situatie naar de bolfoto's van de nieuwe situatie krijgt men een indruk van de veranderingen. De bolfoto's waren met begeleiding te bekijken op de informatiemarkten, en men kan ze nu nog steeds op de website bekijken. Vanzelfsprekend zijn er bij de presentatie van de wijzigingen in het ontwerp nieuwe bolfoto's gemaakt.

Toegang tot de bolfoto's op de website

4.5

Expertteam Communicatie

Om de strategie voor communicatie en publieksparticipatie bij experts te toetsen en om te leren van ervaringen bij andere grote infrastructurele projecten is in juni 2013 het Expertteam Omgevingsmanagement & Communicatie ingesteld. Het expertteam, onder leiding van de projectdirecteur van Aanpak Ring Zuid, bestaat uit de communicatiemanager van de Noord/Zuidlijn, de omgevingsmanagers van A2 Maastricht en A4 Delft-Schiedam en de omgevingsmanager en een senior communicatieadviseur van Aanpak Ring Zuid. Het expertteam is zes keer bijeen geweest. Het expertteam heeft onder andere geadviseerd over hun ervaringen en leermomenten en laatste trends op het gebied van publieksparticipatie, stakeholdermanagement en communicatie.

Verder geeft het communicatieteam Aanpak Ring Zuid de projecten Noord/Zuidlijn, A2 Maastricht, A4 Delft-Schiedam, A4 Burgerveen-Leiden, SAA (Schiphol-Amsterdam-Almere) en de Haak om Leeuwarden bezocht. De informatie die tijdens deze bezoeken werd opgehaald, vormde mede een belangrijke basis voor de communicatieplannen van Aanpak Ring Zuid.

Het expertteam was ook nauw betrokken bij de ontwikkeling van een nieuwe, interactieve website en de inzet van Twitter, Youtube en Flickr in de zomer van 2013. Op dit moment wordt het Expertteam nauw betrokken bij de opzet van het communicatieplan tijdens de aanbestedings- en uitvoeringsfase.

Zie bijlage 10 voor een overzicht van de bijeenkomsten van het Expertteam en de bezoeken aan andere projecten.

5 Resultaat van het participatieproces

De inbreng van zowel de bestuurlijke als de publieke kant heeft in de verschillende fasen geleid tot verbeteringen van het ontwerp en de gemeentelijke inrichtingsplannen. In de gesprekken naar aanleiding van de zienswijzen op het OTB/MER en over de op dat moment voorgestelde wijzigingen bleek dat er waardering was voor dit resultaat. Het grootste deel van de gesprekken verliepen in openheid en een goede sfeer. Vanzelfsprekend blijven er ook altijd tegenstanders van het project, die bijvoorbeeld van mening zijn dat de oplossing op het bestaande tracé niet de juiste is. Hieronder volgt een greep uit de aanpassingen die in de plannen zijn verwerkt als gevolg van het participatieproces.

Aanpassen toegang tot bedrijventerrein Driebond/Eemsmond

Al ten tijde van het voorlopig ontwerp is op initiatief van de Vereniging voor Bedrijven Zuid Oost Groningen een aansluiting op het bedrijventerrein Driebond/Eemsmond toegevoegd aan het plan.

Locatiekeuze Helperzoomtunnel

In de zomer van 2012 werd de Helperzoomtunnel aan het plan toegevoegd. Vervolgens moest een precieze locatie worden bepaald. De werkgroep Helpman heeft criteria voor het onderzoek naar de beste locatie en heeft een extra locatie-alternatief aangereikt.

Opschuiven verbindingsweg naast de Maaslaan

Op verzoek van de omwonenden is de verbindingsweg naast de Maaslaan verder opgeschoven richting de A7 en is het wegprofiel smaller gemaakt. Daardoor kon de groenstrook tussen de verbindingsweg en de Maaslaan zelf worden verbreed.

Afrit A28-Centrum

De bewoners van de Multatulistraat en de Van Eedenstraat hebben aangegeven dat de afrit veel te dicht op hun woningen zou komen te liggen. Na onderzoek kon het ontwerp zodanig worden gewijzigd dat de afstand tussen de geluidsschermen en de woningen groter werd.

Andere rijstrookindeling N7 Vrijheidsplein – Laan Corpus den Hoorn

Zorgen over de doorstroming op en daarmee de veiligheid van de aansluiting van de westelijke ringweg op de zuidelijke ringweg ter hoogte van Laan Corpus den Hoorn hebben geleid tot een ontwerp met een andere rijstrookindeling. Enkele weefvakken in het oude plan hebben plaats gemaakt voor parallelle rijbanen en een extra viaduct. Dit resulteert in een betere doorstroming en een veiliger ontwerp.

Aanpassing kruispunt Bornholmstraat op parkeerterrein P3

Met name bedrijven en organisaties in deze omgeving waren van mening dat de geplande infrastructuur bij de aansluiting P3/skivijver niet voldoende was voor de hoeveelheid verkeer die daar te verwachten is, mede omdat hier autoverkeer, vrachtverkeer, OV, fietsers en voetgangers samen komen. Op basis daarvan is in nauw overleg met het OV-bureau het ontwerp aangepast.

Veilige fietsonderdoorgang A28 en op- en afritten A28

In het verlengde van de Vondellaan – bij de kruising met de op- en afritten van de A28 - zouden in eerste instantie verkeerslichten komen voor fietsers. Met name scholen vonden dat hierdoor een gevaarlijke situatie zou ontstaan voor hun leerlingen. Het plan is aangepast en er komt nu een onderdoorgang onder de op- en afritten van de A28. Daarmee ontstaat een veilige en snelle fietsverbinding tussen De Wijert en het centrum.

Oplossing verdwijnen Stadspark scherm en geluidsoverlast Buitenhof/Piccardthof

Door het ontwerp van de zuidelijke ringweg kunnen de huidige geluidsschermen bij het Stadspark niet op de huidige plek blijven staan. De huidige geluidsafscherming bij de Piccardthof en de Buitenhof kunnen wel blijven staan. Uit het akoestisch onderzoek bleek dat terugplaatsen van het scherm bij het Stadspark vanuit de wet niet nodig is en dat extra maatregelen bij de Piccardthof en de Buitenhof niet nodig zijn. Op basis hiervan heeft de Gemeenteraad twee moties ingediend over milieudruk op het Stadspark en bescherming van de Buitenhof tegen verkeerslawaaï. Deze moties werden ondersteund door diverse andere zienswijzen. Op basis hiervan is ervoor gekozen om stil asfalt door te trekken tussen Laan Corpus den Hoorn en de busafrit bij Hoogkerk. Deze oplossing zorgt voor een lagere geluidsbelasting in het Stadspark, de Piccardthof en de Buitenhof.

Plan van aanpak meetpalen

Naar aanleiding van een motie van de Gemeenteraad over het meten van de luchtkwaliteit gaat de gemeente in overleg met de provincie de mogelijkheid verkennen om een of meer meetpalen te plaatsen bij de gaten tussen de deksels. Daarvoor wordt een plan van aanpak ontwikkeld in afstemming met de GGD, het provinciaal programma Gezondheid en Milieu, het RIVM en de RUG.

Onderzoek aansluiting Hereweg

Tegen de achtergrond van zorgen bij de omwonenden en bij de Gemeenteraad over toenemende verkeersdruk op het onderliggend wegennet heeft een bewoner een alternatief ingediend voor een directe aansluiting tussen de A28 en de Hereweg. Dit alternatief is nader onderzocht. Het bleek dat de verschillende varianten op het onderliggend wegennet inderdaad terug zouden dringen, maar dat zij op andere plekken weer meer verkeer zouden veroorzaken. Op basis daarvan is besloten deze variant niet op te nemen in het TB-ontwerp.

Aanpassen inrichtingsplan Vondellaan

Na overleg met omwonenden van de Vondellaan en scholen zijn er aanpassingen gedaan aan het inrichtingsplan Vondellaan, om de verkeersveiligheid te bevorderen. Het fietsverkeer op de rotonde van de Van Iddekingeweg wordt door middel van vrijliggende fietspaden gescheiden van het overige verkeer. En aan het meest noordelijke deel van de Vondellaan wordt het fietspad aan de westzijde dubbelzijdig. Verder zijn er in het inrichtingsplan drie varianten gepresenteerd voor het noordelijk deel van de Vondellaan. Op basis van zienswijzen is een keus gemaakt voor de variant met vrijliggende fietspaden.

Inrichtingsplan Zuiderplantsoen

Het inrichtingsplan voor het Zuiderplantsoen bestaat uit het Sterrebos, de kantorentuin van DUO/Belastingdienst en het gebied tussen de woonwijken Oosterpoort en de Linie.

In overleg met de bewoners is bij de uitwerking van het ontwerp-inrichtingsplan voor het laatstgenoemde deel gekozen voor een groene invulling in plaats van een pleinachtig karakter.

Verkeersplan Helpman

Het Ontwerp-inrichtingsplan voor Helpman is ontstaan in overleg met scholen en bewoners van de wijk. Het inrichtingsplan voor Helpman is een verkeersplan, waarmee het overgrote deel van de wijk 30 km/uur gebied wordt en de verkeerscirculatie wordt gewijzigd. In de meest kwetsbare delen van de wijk – met name daar waar veel scholen zijn gevestigd – wordt daardoor de verkeersveiligheid gewaarborgd. Door het nadrukkelijk betrekken van de scholen kunnen de plannen rekenen op steun van deze belangrijke doelgroep in de wijk. Daarnaast is – naar aanleiding van de ingediende zienswijzen – besloten stil asfalt op de Goeman Borgesiuslaan aan te leggen, om tegemoet te komen aan de zorgen van de bewoners over toenemende geluidsoverlast.

Verkeersplan De Wijert

Naar aanleiding van zorgen van bewoners van de Wijert over verkeersveiligheid in hun buurt is toegezegd ook voor De Wijert een verkeersplan te ontwikkelen, naar voorbeeld van het verkeersplan voor Helpman.

Zoekgebied voetgangersbrug Papiermolen-Rivierenbuurt

De fietstunnel bij de Papiermolen moet verdwijnen ten gevolge van de plannen. Hiervoor in de plaats komt een voetgangersbrug over de A7, waar men de fiets aan de hand kan meenemen. Bewoners van de directe omgeving hebben hun zorg uitgesproken over de plek waar deze brug zou moeten komen. Op basis daarvan is besloten om in plaats van de precieze locatie een zoekgebied voor de brug in het TB op te nemen. De aannemer moet in de realisatiefase de locatie en de wijze van de uitvoering van de brug met de bewoners bespreken.

Optimalisaties

In het begin van de planstudiefase zijn drie bestuurlijke wensen (optimalisaties) geformuleerd die in geval van financiële meevallers uitgevoerd worden. Aan de platforms en aan de raad/staten is hierop een reactie gevraagd. Op basis van de reacties is de optimalisatie Oude Winschoterdiep vervangen door een optimalisatie met meer aandacht voor ruimtelijke kwaliteit en groen.

5.1 Vervolg proces

Na ondertekening van het Tracébesluit door de Minister hebben belanghebbenden de mogelijkheid om in beroep te gaan bij de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State. Ondertussen breekt een nieuwe fase aan in het project en gaan de voorbereidende werkzaamheden voor de uitvoering van start, gevolgd door de daadwerkelijke ombouw.

In deze fase behoeven communicatie en participatie nog meer de aandacht dan voorheen, vanwege het grote aantal infrastructurele projecten in de stad en de onvermijdelijke hinder die daarvan het gevolg is. Aanpak Ring Zuid zal hierin nauw samenwerken met Groningen Bereikbaar en de aannemer. Over deze samenwerking worden afspraken gemaakt in de aanbestedingsdocumenten. Doel hiervan is om alle betrokkenen te informeren en direct betrokkenen bij bepaalde vraagstukken te consulteren. Het gaat dan om vraagstukken die te maken hebben met zowel het definitieve ontwerp als de uitvoering van de werkzaamheden.

In de uitvoering wordt voortgebouwd op de ervaring en ambities met het participatietraject van de afgelopen periode. Dezelfde ingrediënten worden gebruikt, maar de accenten zullen verschuiven naar reputatiemanagement en online communicatie. Uitgangspunt blijft actueel, volledig, duidelijk en tijdig communiceren. De projectorganisatie zal actief zichtbaar en bereikbaar zijn voor de omgeving. Er wordt ingezet op een voortdurende dialoog met de omwonenden en de zorg voor correcte afhandeling van vragen, klachten, schade en nadeel. Doel blijft om actief en vraaggericht te communiceren en ervoor te zorgen dat het gesprek met de omgeving niet stil valt. De manier waarop dit gaat gebeuren wordt nog vastgelegd in een plan van aanpak tot 2016

In elk geval wordt een aantal lopende gesprekken voortgezet. Voor een deel om resterende ontwerp vragen te beantwoorden, zoals bij de geplande voetgangersbrug tussen de Rivierenbuurt en de Papiermolen. Daarnaast omdat de toekomstige aannemer nog aan de slag gaat met het definitieve ontwerp, de planning van werkzaamheden en het voorbereiden van maatregelen die hinder en overlast voor omwonenden beperken tijdens de werkzaamheden.

Evaluatie

Op dit moment bekijkt de projectorganisatie op welke wijze het participatieproces van de afgelopen jaren geëvalueerd kan worden. Het is de ambitie om lering te trekken uit feedback van de diverse stakeholders hierover en verbeterpunten mee te nemen in de volgende fase.

BIJLAGE 1 Gemeenteraad:collegebrieven, bijeenkomsten en vergaderingen

Datum	onderwerp	Bespreking
2011		
27 sep 2011	Presentatie voor raad en staten van het voorlopig ontwerp voorafgaand aan de publieke informatiebijeenkomst.	
24 dec 2011	Brief: voorlopig ontwerp	Raadscommissie 18 januari 2012, voorafgaand presentatie projectbureau.
2012		
2 feb 2012	Brief: Kennisgeving en reactierapport	
14 feb 2012	Informele workshop: verdieping voorlopig ontwerp.	
13 mrt 2012	Informele workshop: vervolg op 14 februari.	
26 apr 2012	Brief: Gezondheidseffectscreening ARZ	
29 jun 2012	Brief over ontwerp ten behoeve van OTB/MER (=aangepast ontwerp)	Raadscommissie 19 sep.
14 dec 2012	Brief: voortgang Aanpak Ring Zuid	
2013		
12 feb 2013	Informele workshop: stand van zaken proces, ontwerp hoofdwegennet en inrichtingsplannen.	
28 feb 2013	Brief: informeren rapport locatie Helperzoomtunnel	
19 mrt 2013	Informele workshop: wat is OTB/MER?, stand van zaken Helperzoomtunnel en ontwerp-inrichtingsplannen.	
4 apr 2013	Brief: collegebesluit locatiekeuze Helperzoomtunnel	Raadscommissie 15 mei.
16 april 2013	Informele workshop: vooruitblik resultaten MER en GES.	
22 mei 2013	Brief: informeren over gewijzigde planning	
27 aug 2013	Brief: Ontwerp besluiten Aanpak Ring Zuid	Raadscommissie 1 okt, raadsvergadering 10 okt.
2014		
15 jan 2014	Brief: Planning Aanpak Ring Zuid	
7 feb 2014	Brief: over Brief GS risicomanagement	Raadscommissie 12 februari 2014, incl. bespreekpunten Groen Links luchtkwaliteit
21 feb 2014	Brief: Informatie Toezegging luchtkwaliteit	

16 april 2014	Informatiebijeenkomst nieuwe raadsleden.	
21 mei 2014	Brief: Tussenstand TB, inrichtingsplannen, omgevingsvergunning Helperzoomtunnel	Raadscommissie 11 juni.
3 juni 2014	Informeel workshop: wijzigingen OTB – TB.	
5 juni 2014	Bijeenkomst samen met afvaardiging Groningen verdient beter.	
20 jun 2014	Brief: Toezeggingen raadscommissie 11 juni 2014	Raadsvergadering 25 juni.
23 jun 2014	Brief: Uitkomsten quick scan Herewegaansluiting	Raadsvergadering 25 juni.
9 jul 2014	Brief: Afronding planstudiefase en voorbereiding marktbenadering	Staat gepland: Raadscommissie 10 sep.

Bijlage 2 Provinciale Staten: collegebrieven, bijeenkomsten en vergaderingen

Datum	onderwerp	Bespreking
2011		
27 sept 2011	Presentatie voor raad en staten van het voorlopig ontwerp voorafgaand aan de publieke informatiebijeenkomst.	
12 okt 2011	Presentatie projectbureau voorafgaand aan Statencommissie.	
2012		
20 mrt 2012	Brief: stand van zaken ARZ (voorlopig ontwerp).	Statencommissie 4 apr, voorafgaand presentatie projectbureau stand van zaken.
29 jun 2012	Brief over OTB-MER ARZ	Statencommissie 5 sep.
11 dec 2012	Brief over stand van zaken ARZ	
2013		
28 febr 2013	Brief: informeren over rapport locatie Helperzoomtunnel	
3 apr 2013	Brief: Besluitvorming Helperzoomtunnel	Statencommissie 23 mei, voorafgaand presentatie projectbureau stand van zaken.
23 mei 2013	Planning OTB/MER	
27 aug 2013	Brief: Ontwerp besluiten Aanpak Ring Zuid	Statencommissie 16 sept.
2014		
6 feb 2014	Brief: kosten en risico's voor de provincie ARZ	Statencommissie Grote Projecten 19 mrt, voorafgaand presentatie projectbureau.
18 feb 2014	Brief beantwoording vragen n.a.v. artikel DvhN dd 12 jan 2014 betr. ombouw zuidelijke ringweg	
22 mei 2014	Brief: Tussenstand TB, inrichtingsplannen, omgevingsvergunning Helperzoomtunnel	Statencommissie 4 jun.
9 juli 2014	Voordracht bijdrage RMF/RSP plus brief risicobeheer. Brief: Afronding planstudiefase en voorbereiding marktbenadering	Staat gepland: Statencommissie Grote Projecten 27 aug. Statencommissie Mobiliteit en Energie 3 sep.

Bijlage 3 Platforms: bijeenkomsten en leden

Platform	2011	2012	2013	2014
<i>Bewonersorganisaties</i>	4	2	1 samen met individuele bewoners	1 samen met individuele bewoners 1 (klein comité)
<i>Individuele bewoners/belangstellenden</i>	4	3	1 samen met bewonersorganisaties	1 samen met bewonersorganisaties
<i>Weggebruikers</i>	2	2	1 samen met bedrijven	
<i>Bedrijven</i>	2	2	1 samen met weggebruikers	
<i>Gezamenlijke (thema)bijeenkomsten</i>		3		

Leden platform Bewonersorganisaties

VVw Fongersstede, Stichting Leefomgeving Zuidelijke Ringweg, Bewonersorganisatie Oosterpoort, Bewonersorganisatie, Wijert Welzijn, Bewonersorganisatie De Rivierenbuurt, Wijkvereniging Piccardthof(plas), Buurtoverleg Oosterpoort, Buurtcommissie De Buitenhof, Milieudefensie Groningen, Wijkcomité Helpman, Commissie de Wijert Ringweg Zuid, Bewonersorganisatie Herewegbuurt.

N.B. Buurtvereniging Rivierenbuurt is uitgenodigd om mee te praten. Deze buurtvereniging heeft echter vanaf het begin van de planstudiefase aangegeven niet in gesprek te willen met de projectorganisatie, omdat zij principiële bezwaren heeft tegen ombouw op het bestaande tracé.

Leden platform Individuele bewoners en belangstellende

15 bewoners (namen worden hier uit privacy overwegingen niet weergegeven).

Leden platform Weggebruikers

Fietsersbond, Veilig Verkeer Groningen, KNV Taxi, Koninklijke Schuttevaer Noord-Nederland, Qbuzz, Rover Groningen, OV-bureau Groningen Drenthe, Ouderenraad, WMO-platform Groningen, PCG, Longfonds, Ambulance Zorg Groningen, Brandweer Stad en Regio Groningen, Regiopolitie Groningen, ANWB, TLN, EVO, Kamer van Koophandel.

Leden platform Bedrijven

GCC, KCO, Gasunie, Gemeente Groningen (toehoorder), VBZO, DUO, MartiniPlaza, Vos Maupertuus, VBGW, UMCG, VBNO, Belastingdienst, EVO, Euroborgplatform (FC Groningen, Jumbo, Noorderpoort College), Ikea, Taskforce Mobiliteitsmanagement, VNO/NCW Noord, Flora Holland, Stichting RK Kerkhof, Aprisco, TCN Groningen, TKP, Mercure, MVGM, Ordina Groningen, Ziggo, Suikerunie.

N.B. Begin 2014 is het platform Bedrijven en het platform Weggebruikers samengevoegd met het platform Bedrijven van samenwerkingsorganisatie Groningen Bereikbaar. Hiervoor is gekozen, vanwege de grote overlap en op verzoek van werkgeversorganisatie VNO/NCW Noord.

Bijlage 4 Overzicht informatiebijeenkomsten

Deelgebied/onderwerp	2011	2012	2013	2014
<i>Kennisgeving MER</i>	25 januari			
<i>Presentatie Voorlopig Ontwerp</i>	27 september			
<i>Presentatie OTB/MER</i>			9 september 10 september 18 september 19 september	
<i>Presentatie Wijzigingen OTB/TB en inrichtingsplannen</i>				20 juni 21 juni
<i>Bewoners H.L. Wichersstraat</i>	20 oktober			
<i>Bewoners Maaslaan en omgeving</i>	15 december	23 februari 4 juli	3 oktober	11 februari (i.s.m. Patrimonium) 12 februari 13 februari 8 april (i.s.m. Patrimonium) 9 april 10 april 10 juni *september (datum nog te bepalen)
<i>Bewoners Vondellaan en omgeving</i>		15 maart 9 juli	25 maart (i.s.m. werkgroep)	
<i>Bewoners Sterrebos en omgeving (o.a. Herewegbuurt/Oosterpoort)</i>		7 maart 11 juli		
<i>Bewoners Helperzoom en omgeving (geheel Helpman)</i>		17 juli 22 november	20 maart (te gast)	
<i>Bewoners Multatulistraat/Van Eedenstraat (De Wijert)</i>			28 mei 2 oktober	18 februari 19 februari (i.s.m. Patrimonium)
<i>Bewoners Laan van de Vrede</i>			26 september (i.s.m. Patrimonium)	
<i>Gemeente Haren</i>			11 november (te gast)	
<i>Fietstocht langs ringweg</i>				25 april
<i>Buitenhof en/of Piccardthof</i>		31 januari (te gast)	1 oktober	2 april juni

Bijlage 5 Overzicht bijeenkomsten werkgroepen

Deelgebied	2012	2013	2014
<i>Werkgroep Maaslaan e.o.</i> 2 leden		2	
<i>Werkgroep Vondellaan e.o.</i> 7 leden	2	3	2
<i>Werkgroep Zuiderplantsoen e.o.</i> 21 leden		3	
<i>Werkgroep Helperzoom e.o.</i> 9 leden	2	2	
<i>Werkgroep Goeman Borgesuslaan e.o.</i> 2 leden		3	1

Bijlage 6 Overzicht aantal gesprekken

Grote stakeholders	2011	2012	2013	2014
<i>Vos Maupertuus</i>	2	1	1	1
<i>Gasunie</i>	2	2		1
<i>MartiniPlaza</i>	1	2	3	1
<i>Martiniziekenhuis</i>	1	2	1	1
<i>DUO</i>	1	2	1	1
<i>Belastingdienst</i>	1	2	1	1
<i>Menzis</i>	2	1		
<i>Ziggo</i>	1		1	1
<i>UMCG</i>	2	1		1
<i>FC Groningen</i>	1		1	2
<i>IKEA</i>	1			1
<i>Suikerunie</i>			2	2
<i>Aprisco</i>	1	2		
<i>VNO/NCW Noord</i>	1 (te gast)	1		1 (te gast)
<i>Euroborgplatform</i>	1 (te gast)	1		
<i>Bedrijven Europapark Noord</i>			3	1
<i>Mercure Hotel</i>			2	1
<i>Groninger Cityclub</i>				1

Scholen	2011	2012	2013	2014
<i>Noorderpoort College</i>	2	1	3	
<i>Scholen Helpman (o.a. De Tamarisk, Zernike, GSV, Joseph Haydn)</i>		2	8	
<i>Scholen De Wijert/De Rivierenbuurt (o.a. Parcival College, Gomarus College, Noorderpoort, Tamarisk)</i>	3	3	6	3
Totaal gesprekken scholen	31			

Woningcorporaties	2011	2012	2013	2014
<i>Nijestee</i>			3	
<i>Lefier</i>	1		2	1
<i>Patrimonium</i>	1	1	3	
<i>De Huismeesters</i>		1	1	
<i>Gezamenlijk</i>	1 (stuurgroep wijkvernieuwing)	1		1
Totaal gesprekken woningcorporaties	17			

Individueel	2011	2012	2013	2014
<i>Individuele bewoners</i>	1	ca. 5	ca. 25	ca. 5
<i>Bedrijven, organisaties, instellingen*</i>	ca. 5	ca. 20	ca. 25	ca. 15
<i>Geïnteresseerden</i>		1	2	

* o.a. VBZO, Fietserbond, Gyas, Waterschappen, Moluks evangelische kerk, De Papiermolen, Velocitas, GGD, Enexis, Koopcentrum Oosterpoort, Longfonds, Autogarage Traas, Poiesz/De Hoge Dennen, EVO/TLN, Arra Management, Gemeente Haren

Totaal gesprekken individuele bewoners : ca. **35**

Totaal gesprekken individuele bedrijven, organisatie, instellingen : ca. **65**

Totaal gesprekken geïnteresseerden : ca. **3**

Bijlage 7 Gesprekken over de resultaten van het akoestisch onderzoek OTB/MER

	September 2013
<i>Hoornsediep 186, 188, 194, 196, 202, 204</i>	17 september
<i>H. Roland Holststraat nrs. 1, 5a, 14 t/m 22 (even) Van Schendelstraat nrs. 34 t/m 42 (even) Lingestraat 37 t/m 51 (oneven), Rivierenhof 138, 146 Vondellaan 2 t/m 12 (even), 7 t/m 65 (oneven), 18 t/m 28 (even), 34 t/m 44 (even), 50 t/m 60 (even)</i>	4 en 5 september
<i>Verlengde Meeuwerderweg 71 t/m 111 (oneven)</i>	11 september
<i>Laan van de Vrede 46, 47</i>	4 september
<i>Canadalaan 10 en Multatulistraat 11, 13</i>	12 september
<i>Helsinkistraat 2 en Osloweg 3, 5 en 16</i>	23 september
<i>Vondellaan 14, 16, 30, 32, 46, 48, 62, 64</i>	16 september

Bijlage 8 Digitale nieuwsbrief

E-nieuwsbrief	2011	2012	2013	2014
<i>Aantal verzonden nieuwsbrieven</i>	2	10	9	8 (t/m 30 j
<i>Data verzonden nieuwsbrieven</i>	9 november 21 december	25 januari 2 maart 27 maart 25 april 30 mei 4 juli 20 juli 30 augustus 7 november 19 december	31 januari 14 maart 17 april 23 mei 26 juni 4 september 9 oktober 6 november 5 december	7 januari 6 februari 6 maart 3 april 15 mei 23 mei 12 juni 3 juli
<i>Gemiddeld aantal ontvangers</i>	40	88	134	158
<i>Percentage daadwerkelijk geopend/gelezen</i>	57%	56%	60%	57%

Bijlage 9 Persberichten

Onderwerp	Datum
<i>Informatiebijeenkomst Zuidelijke Ringweg Groningen</i>	19 januari 2011
<i>Informatiebijeenkomst Ring Zuid in Oosterpoort</i>	13 september 2011
<i>Verdiepte weg met drie deksels tussen Hereweg en Oude Winschoterdiep</i>	27 september 2011
<i>Plan voor ombouw zuidelijke ringweg Groningen stap verder</i>	29 juni 2012
<i>Onderzoek naar locatie nieuwe tunnel bij Helpman gereed</i>	28 februari 2013
<i>Nieuwe tunnel tussen Helperzoom en Europapark (uitgave Gemeente Groningen)</i>	3 april 2013
<i>Inspraak Ring Zuid na de zomervakantie</i>	22 mei 2013
<i>Groningers kunnen vanaf vrijdag inspreken op plannen zuidelijke ringweg</i>	28 augustus 2013
<i>Maandag eerste van vier inspraakbijeenkomsten Ring Zuid</i>	5 september 2013
<i>Aanpassingen in plan ombouw Ring Zuid naar aanleiding van inspraak</i>	mei 2014

Bijlage 10 Expertteam

Bijeenkomsten Expertteam

- 21 juni 2013
- 29 juli 2013
- 11 november 2013
- 6 februari 2014
- 16 juni 2014
- 18 september 2014

Bezoeken infraprojecten door omgevingsmanager en senior communicatieadviseur

- 22 november 2013 Noord/Zuidlijn
- 13 december 2013 A4 Delft – Schiedam
- 13 december 2013 A4 Burgerveen – Leiden
- 10 januari 2014 A2 Maastricht
- 10 maart 2014 Haak om Leeuwarden
- 17 maart 2014 SAA (Schiphol-Amsterdam-Almere)